ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 1881—№ 273

№ 273—ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 1881

Հրատարակվում է ամեն օր բացի երկուշաբթի և տօն օրերից։
Տարեկան գինն է 10 ռուբլի։
Առանձին համարներով իւրաքանչիւրը 5 կոպ.։

Խմբագրատունը բաց է ամեն օր բացի կիրակի և տօն օրերից առաւօտեան 10—2 ժամը կէսօրից յետ։

Օտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի խմբագրութեան հետեւեալ հասցէով. Въ редакцію газеты «Меду Айастани», въ Тифлисъ, կամ Rédaction de «Meghou Haïastani» à Tiflis (Caucase).

Խմբագրութեանս ուղղած Ձէ՛ յօդուածները եւ Ձէ՛ նամակները պէտք է այսպէս գրուած լինին որ ոչ միայն խմբագրութեանս եւ հասցէով։ Խմբագրութիւնը կարող է փոխել, ուղղել եւ կրճատել յօդուածները։ Խմբագրութիւնը իւր վերայ չէ առնում յետ ուղարկել յօդուածները եւ պահում է երկու ամիս մինչեւ ցպահանջ։

Բայտարարութիւնների համար վճարում են տողը մի բաւին 1½ կոպէկ։
Բայտարարութիւններն ընդունվում են խմբագրատանը եւ պ. Շահվերդեանի պաւիլիոնում։
Բայտարարութիւնները ընդունվում են հայկերէն եւ օտար լեզուներով։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՔՍԱՆԵՒԶՈՐՔՈՐԴ ՏԱՐԻ

Խմբագրութիւնս խնդրում է մեր այն գործակալներից և բաժանորդներից, որոնք դեռ չեն վճարել ներկայ տարուայ բաժանորդագները, թող չտապեն այն ուղարկելու։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ։

Ազգային.—Թղթակցութիւններ վանից և Վէլիացիխայից։
Քաղաքական.—Թիւրքիայի մասին.—Քաղաքական լուրեր։
Մեղուի հեռագիրներ.
Մանր լուրեր։
Բայտարարութիւններ.
Բանասիրական.—Մի պատասխան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՎԱՆ

(Թղթակցութիւն «Մեղու Հայաստանի» լրագրի)

Տէր խմբագիր։ Ձեր «Մեղու Հայաստանի» № 227 և № 280 թերթերի մէջ վանէն գրուած «Մելիակ» ստորագրութեամբ շարունակեալ մի յօդուածի կարդացի։ վերարերութեամբ Հ. Գարեգին վ-ի վանի մէջ գործած ազգասիրական արարքներուն և հայոց «Միացեալ ընկերութեանց» վասպ. վարժարանաց տեսչութեան։

Իբրև ազգ. գաւ. ժողովի և վար. չութեան անդամներին մին, տեղեակ լինելով իրայ վիճակին (զոր սակայն պ. նամակագիր, չը գիտեմ ինչ անկալութեամբ, գրեթէ նոր ատեղծածի պէս՝ զանազան գոյներով ներկեթաճ է) և չը կարողանալով անտարբեր կենալ մի կարդ սխալ գործուածքների առաջ, որ դժբաղդաբար «Մեղու»-ի մէջ արձագանք գըտած են, կը փութամ ներկայիս գրել պարոն «Մելիակի» այն նամակի դէմ, որ բովանդակութեան ձշդութիւնը իրմէ զատ ոչ ոք կարող է ստուգել։

Պարոնը, ուղիղն ասելով, գովելի գործ մի արած կը լինէր, եթէ փոխանակ չ'նգած բաները գրելու, փոխանակ սխալ տեղեկութեամբք պարզամիտ հասարակութիւնը սխալեցնել չանալու, դրական իրողութիւնների վերայ գրէր, որով թէ՛ ժողովրդին և թէ՛ երկրին նպաստաւոր ծառայութիւն մի արած պիտի լինէր։

Պարոնը իր յօդուածի Ա. մասի մէջ խօսած է մի կարդ հարստահարութեանց վերայ.—դորա մասին չէ գրուածիս դիտաւորութիւնը։

Բ. մասի մէջ կը խօսի Գարեգին վ-ի սխրալի բաջագործութեանը վրայ, որով նա հայկական խնդրի պակաս մասերը կը լնուր, որով առաջնորդարանը կանոնաւորութեան տակ կը մտնէր, որով այլ և այլ նոր ժողովներ կը կազմէր, որով վանքերը և դպրոցները կը բարեկարգէր, որով . . . ։ Բայց յաւալէ է ասել, որ գոքա ձշմարտութենէ շատ հեռի կը գտնուին։

Պ. «Մելիակ» կ'ասէ «վարչական ժողովն ի գոյութիւն ածելով գաւառական, անտեսական և ուսումնական խորհուրդները... և այլն»,—բայց ինչպէս ուրիշ նոյնպէս և այդ ժողովներ, նոր չէր, որ կը կազմուէին, գոքա արդէն կային, հեւաւսապէս նորոգ Հաստատութեան խնդիր մի չը կար այս պարագայի մէջ։

Վանքերի արդիւնաւոր վիճակի մէջ գրուելու գործի հեղինակ գաբրիէլին վ. չը լինելէ զատ, աւելի գժուարութիւններ յարուցած է։ Օրինակ ահա ս. բարդուղիմէոս վանքը, որի համար կ'ասէ պ. նամակագիր «Միացեալ ընկերութեան տրամադրութեան տակն ընկաւ», բայց գա սուտ է և այդ խնդիրը գժբաղդաբար չլատեցին կղերականները, որ առհասարակ մենք անխոհեմութիւն կը համարում հրապարակ հանել ուսանողական ներքին գործերի մանրամասնութիւնները, որպէսզի դորանով մի գուցէ վտանգի ենթարկուի նոյն իսկ ուսանողական խմբերի գոյութիւնը։ Այսքան միայն կը նկատենք, որ եթէ 23 ուսանող վճռում են բաժանուել՝ նիւթական ապահովուած մի խմբից, և յոյսերը ապագային ապաւինած—կազմում են այլ խումբ, կը նշանակէ այդպիսի քայլ անողները պէտք է ունենային հիմք, պէտք է ունենային իրանց պատճառները և աջակցողը գաղափարները. այլապէս մի չարաթ էլ գոյութիւն չէր կարող ունենալ այդպիսի խումբը ուսանողների մէջ։

Այժմ մի երկու խօսք «Լազարեաններ» կոչման մասին, որ տալիս է մեզ Թղթակիցը։ Նախապաշարուած լինելով Լազարեան ճեմարանի սանների դէմ՝ Գ. Տ-Պ. հնարում է այսպիսի ենթադրութիւններ.—Թէ բաժանող խումբը միայն Լազարեաններից կարող էր լինել՝ ուսումնարանի նստարաններից ծանօթ կամ ընկեր լինելու պատճառաւ, և Թէ գոքա են (հակառակ միւս ուսանողներին), որոնց համար մասնաւորը մի չտ

դուցէ այսու իրեանց շահուց դրուելք գոցած համարելով և ահա այսօր վանքը յանձնուած չէ «Միացեալ ընկերութեան»։ Ծիծաղելին այն է, որ այն գործեր, որ, Գարեգին վ. չը պաշտպանելէ զատ, հակառակած է, իբր պանծալի մի դործողութիւն նմա կը վերագրուի։

«Ալճավազ. սքանչելագործի և Արճիշու մեծատուչ վանուց վանահայրները վճռակի հրամանաւ. սահմանեցան մեզմէկ դպրոց ունենալ իրենց մէջն կ'ասէ պ. Մելիակ։ Բայց այդ էլ չը կայ, դի առաջնոյն մէջ դըպրոց չը կայ, իսկ երկրորդի մէջ եղածն էլ բաւական տարիներու դործ է։

Դպրոցների բարեկարգութիւնը և, որ Գարեգին վարդապետի օրով առաջադիմած կը հռչակուի, նորէն սխալ է, նա մի նոր զարկ չէ տուած ազգային դաստիարակութեան գործին։ Իր օրով խրաչեղնելով քաղաքամիջի Թաղականները, ցիտուհան դպրոցը միակ կը մնար, ուրախ եմ ասելու, որ այդ դպրոց ինչպէս ուրիշներ, շնորհիւ Խրիմեան Հայրիկի սիրտի շարունակուի։ իսկ ուսումնական խորհուրդի (որ մեծամասնութեան տրուած է) դպրոցները բարեկարգելու համար պատրաստած ծրագիրը մեռեալ տառեր եղան միայն, հետևապէս աւելորդ է խօսել և այն մասին։

Դպտերը այսուհետև առաջնորդարան կը գան եղեր, ինչ նոր բան։ Այդ նախորդների օրով էլ միշտ եղած է և ցարդ կը շարունակուի։ Ոչ միայն առաջնորդարան, այլ ընդհանրապէս անձնիւր Թաղական խորհուրդ, իւր Թաղի մէջ եղած դաստերը կը կարգադրէ և գժուար պարագայից մէջ միայն առաջնորդարան կը դիմուի, իսկ գժուարագոյն պարագայի մէջ—կառավարութեան։

Այս առիթով անձնական պարտաւորութիւն մի կը համարիմ աստ յիշել, որ ես Թէև անդամ քաղաքական ժողովի, սակայն բոլորովին անտեղեակ եմ այն բողոքէն, զոր ընդհանուր դաստախաղը բարձած է առաջնորդարանի դէմ «իբրեւց ակամաների կորած լինելու ամբաստանութեամբ»։

Պ. Մելիակ չը գիտեմ ինչո՞ւ հիւպատոսաց միջամտութիւնը ձնաակար գտած է, զի իրենց ներգործութիւնը կը կայանայ բերանացի

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Ներկայ տարուս «Մեղու Հայաստանի» լրագրի 246 համարում յոյս տեսաւ Շահերից մէկը *)», ստորագրութեամբ մի Նամակ Մոսկվայից տեղական հայ ուսանողների մասին, ուր Թղթակիցը՝ ասլոզջ վեց սիւնակ միայն մեղադրանք և կրպարտութիւններ կուտելով հայ ուսանողական մի խումբի գլխին, աչխատում է նաև չօչափել մի յայտնի հայ հոգևորականի և հասարակութեան մէջ պատուաւոր դիրք ունեցող անձնաւորութեան պատիւը. անտարակոյս այդպիսի անհիմն զրպարտութիւնների վերայ ուշադրութիւն դարձնելու չէր ոչ ոք նոցանից, որոնց անունը և պատիւը չանդգնութեամբ չօչափում է Թղթակիցը. կիրքը և Թշնամութիւնը այնպիսի պայծառութեամբ ցոլում են Թղթակցի իրաքաչիւր տողի մէջ, որ ինքը նամակը է միևնոյն ժամանակ և իր հերքումը։ Բայց մենք այսուամենայնիւ կարեոր համարեցինք պատասխանել Գ. Տ-Պ-ին, նկատողութեան առնելով՝ բայլ անթիւ զրպարտութիւններից նաև մեզ վերայ ձգած մի ծանր մեղադրանք հասարակական չահերին և հասարակութեան վստահութեանը վերաբերեալ,—որի մասին լռելը գուցէ մեր մեղաւորութեան նչան համարուէր մի քանի միամիտների կողմից. բացի դորանից՝ մերկացնելով այն ամեն ձգտումները, որոնք դրդել են յիշեալ Թղթակցին իր նամակը գրելու,—մենք հրաւիրում ենք հայ հասարակութեանը ուշադրութիւն դարձնել այն զաղրալի երևոյթի վերայ, որպէսզի ապագայում ևս տեղի չ'ունենան այսպիսի վարմունքներ. գոքա պատիւ չեն ոչ ուսանողութեան, ոչ էլ հասարակութեան։

Նոյն իսկ մեր պատասխանի սկզբին մենք ցաւ ենք յայտնում, որ մեր մամուլի մէջ լոյս տեսաւ այսպիսի Թղթակցութիւն։ Մենք ցաւում ենք և միևնոյն ժամանակ ամաչում, որ ուսանողի անուն կրող մի անձնաւորութիւն՝ ոտի տակ է առնում ամբողջ 23 մարդուց բաղկացած մի ուսանողական խումբ։ Կրկնում ենք, ցաւ է մեզ խօսել այնպիսի տարօրինակ երևոյթի մասին, որ՝ վստահ կարող ենք ասել՝ հայ ուսանողութեան գոյութեան օրից հազիւ Թէ տեղի ունեցած լինի մեր մէջ։ Բայց անցնենք դէպի բուն նամակը։

1) Նախ մենք կը կանգնենք Գ. Տ-Պ-ի այն խօսքերի վերայ, որտեղ նա ամիսում է մեր դէմ մի չարք բոլորովին անհիմն մեղադրանքների.ա) Թէ «Լազարեան ճեմարանում աւարտած ուսանողները հեռացած միւս բոլոր հայ ուսանողներից և այժմ գործում են ի շնաս բոլոր ուսանողութեան». բ) Թէ մեզ չ'ունենալով սեպհական համոզմունք կամ խաբված լինելով ուսանող Խ-ից, ոչխարի նման առանց բայառութեան բոլորը հետևեցան նրան և կամայ Թէ ակամայ կատարեցին նորա ցանկութիւնները (?) . . .ե. դ) Թէ մենք ամեն մի յարմար դէպքում աչխատում են Թէ նիւթապէս և Թէ բարոյապէս վնաս հասցնել (միւս ուսանողական խմբին).—ա. բաժանման մասին, որոյ պատճառների վերայ մի քանի վայր՝ ի վերոյ ակնարկութիւններ է անում Գ. Տ-Պ.՝ մենք աւելորդ ենք համարում երկար ու բարակ խօսել. մէկ որ դա մեր պատասխանի նպատակից դուրս է, և միւսը—

բ ա ր ձ ր է ը ն դ հ ա ն ո ւ ր ի ց. այս մասին մենք կը նկատենք, որ վերջին խօսքերը գատարկ ֆրազ է և Թէ «վարդապետներիս գաղափարին ես՝ Թէև չը գիտենք ինչու այդ օտարոտի է Թւում Գ. Տ-Պ-ին, կարող են համակրել և ոչ վարդապետց ճեմարանից աւարտածները. մեր խումբի մէջ կան հարաւային Ռուսաստանի և Կովկասի գիմնազիոններից ուսանողներ, որոնց Թիւը կազմում է ամբողջ խմբի քառորդը.—բ) Թղթակիցը այստեղ Թոյլ է տալիս իրան հաստատելու, Թէ 23 մարդուց բաղկացած մի ուսանողական խումբ, որ համարեա իրաքանչիւր տարի փոփոխման է ենթարկվում իւր մասնակցողների վերաբերութեամբ,—3 տարի չարունակ կարող է խարուել, մոլորուիլ, մինչև կուրօրէն ծառայել ոչ միայն մի անձի մաքերին, այլ և նորա կրքերին(?). Այսպիսի մի ծանր մեղադրանք ամբողջ ուսանողական խմբի երեսին զարկելու համար մենք կարծում ենք չատ հիմնաւոր փաստեր պէտք է առաջ բերէր Գ. Տ-Պ. և չը բաւականանար միայն ազատութիւն տալով իր երևակայութեանը և գրչին. իսկ ինչ վերաբերում է ուսանողական խմբերի բաժանմանը, որ, ինչպէս երևում է,

ՀԱՄԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ, ՄԱՇՏՈՑԻ ՊՈՂՈՏԱՅԻ ԹԻՎ 1
ՀԵՌԱԽՈՍԱՀԱՄԱՐ 27-ԿԵՆ ՊՂ-ԿԱՆ ՀԱՐԿԱՎՈՐ ՀԵՌԱԽՈՍԱՀԱՄԱՐ
ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՄԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԻ
«ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ»
ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ԿՂԶԻ ՀԱՄԱՐ ՄԱՐՏԻՆ

Կղզի համար մարտին ամենից կարևոր իրադարձությունը եղավ Ռուսաստանի Դաշնության Գերագույն խորհրդի ընտրությունները։ Ընտրությունները տեղի ունեցան մարտի 4-ին։ Ընտրվեցին Ռուսաստանի Դաշնության Գերագույն խորհրդի 1068 պատգամավորները։ Ընտրությունները տեղի ունեցան ընդհանուր, հավասար, ուղղակի և գաղտնի քվեարկության հիման վրա։ Ընտրություններին մասնակցեցին ընտրողների 64,5 տոկոսը։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին, որ ընտրվածների մեծ մասը ներկայացնում է ժողովրդավարական ուժերը։ Ընտրվեցին նաև կոմունիստական կուսակցության շատ անդամներ, որոնք առաջադրվել էին ինքնուրույն թեկնածուներ կամ ընտրվել էին տարբեր կուսակցությունների ցուցակներով։ Ընտրվեցին նաև ազգային փոքրամասնությունների շատ ներկայացուցիչներ։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին, որ ժողովուրդը ցանկանում է ժողովրդավարական փոփոխություններ, ցանկանում է, որ Ռուսաստանի Դաշնությունը դառնա իրական դաշնային պետություն, որտեղ ապահովված կլինեն ինչպես կենտրոնի, այնպես էլ հանրապետությունների իրավունքները։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է տնտեսական ճգնաժամին, դեմ է գների անընդհատ բարձրացմանը, դեմ է կոռուպցիային և պահանջում է արմատական տնտեսական բարեփոխումներ։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է պատերազմին և պահանջում է խաղաղություն։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին խաղաղության կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է ազգայնականությանը և պահանջում է ազգերի բարեկամություն։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին ազգայնական կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է ռազմական բլոկներին և պահանջում է, որ Ռուսաստանի Դաշնությունը դուրս գա ռազմական բլոկներից։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին ռազմական բլոկներից դուրս գալու կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է միջուկային զենքին և պահանջում է միջուկային զենքի արգելում։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին միջուկային զենքի արգելման կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է շրջակա միջավայրի աղտոտմանը և պահանջում է շրջակա միջավայրի պահպանություն։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին շրջակա միջավայրի պահպանության կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է կոռուպցիային և պահանջում է կոռուպցիայի դեմ պայքար։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին կոռուպցիայի դեմ պայքարի կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է գործազրկությանը և պահանջում է աշխատանք։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին գործազրկության դեմ պայքարի կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է աղքատությանը և պահանջում է բարեկեցություն։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին աղքատության դեմ պայքարի կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է անօրինականությանը և պահանջում է օրինականություն։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին անօրինականության դեմ պայքարի կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է հանցագործությանը և պահանջում է հանցագործության դեմ պայքար։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին հանցագործության դեմ պայքարի կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է ահաբեկչությանը և պահանջում է ահաբեկչության դեմ պայքար։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին ահաբեկչության դեմ պայքարի կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է թմրամոլությանը և պահանջում է թմրամոլության դեմ պայքար։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին թմրամոլության դեմ պայքարի կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է պոռնկությանը և պահանջում է պոռնկության դեմ պայքար։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին պոռնկության դեմ պայքարի կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է մարդկանց առևտրին և պահանջում է մարդկանց առևտրի դեմ պայքար։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին մարդկանց առևտրի դեմ պայքարի կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է ստրկությանը և պահանջում է ստրկության դեմ պայքար։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին ստրկության դեմ պայքարի կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է մահապատժին և պահանջում է մահապատժի վերացում։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին մահապատժի վերացման կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է խոշտանգումներին և պահանջում է խոշտանգումների դեմ պայքար։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին խոշտանգումների դեմ պայքարի կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է բռնությանը և պահանջում է խաղաղություն։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին խաղաղության կոչերով։

Ընտրությունների արդյունքները ցույց տվեցին նաև, որ ժողովուրդը դեմ է ատելությանը և պահանջում է սիրո և եղբայրության։ Ընտրվեցին նաև շատ պատգամավորներ, որոնք առաջադրվել էին սիրո և եղբայր

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԱՐԻ և ՁԵԻԻ ուսուցիչ Գ. Բրիգոր և Շուշանիկ Անեանցները Ա-խալցխայից վերադառնալով Տփխիս՝ կամենում են կանանց և երեխայոց հագուստների կարել և ձևել սովորացնելու համար արհեստանոց բաց անել, եթէ աշակերտուհիների թիւը 15-ի հասնի:

Աշակերտուհիք կարող են լինել և տիկիններ: Արհեստը կ'ուսանուի մայրենի լեզուով: Սովորելու պայմաններին տեղեկանալ ցանկացողները թող բարեհաճեն դիմել Գ. Անեանցին Կուկիա, Միքայէլեան փողոց, տուն № 27 որտեղ ընդունում են կանանց հագուստների պատուէրներ:

Անեանցները աւելացնում են և այս, որ իրենց արհեստանոցում սովորած աշակերտուհիները ամենաազատ կերպով կարող են բէմ.պէլէնի ուպրավայում հարցաքննութիւն բռնել:

Ցօդուտ Տփխիսի բէալական ուսումնարանի աշակերտաց ապագայ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ, ժողովւում են հայերէն ընթերցանելի գրեանք. ցանկացողք թո'ղ բարեհաճին ուղարկել իրանց նուէրները «Մեղուի» խմբագրութեան կամ պ. Զ. Գրիգորեանցի «Կովկասեան» գրավաճառանոցի հասցէով:

Քաղաքային վարչութիւնը հասուցանում է իւ գիտութիւն քաղաքիս բնակիչներին, որ 1882 թ. յունվարի 1-ից մինչև 1883 թ. յունվարի 1-ը ՁԻԱՆԵՐԻ հարկը հաւաքելը յանձնված է գործադրական պաշտօնատար կօրնտէլիին, որ ունի սորա համար կանոնաւոր անդորրագրերի մատեան, ուստի և ձիատէրերը պարտաւորվում են ձի պահելու համար որոշած հարկը հատուցանել նրան կօրնտէլիին, ստանալով անդորրագիր և կամ անմիջապէս վարչութեան ներկայացնել:

«ԹԻՖԼԻՍԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԳՐՔԵՐԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ» անցեալ տարուայ անդամները և ցանկացողները անդամ գառնալու կարող են դիմել ընկերութեան գանձապահ պ. Մովսէս Թաւադեանին, Թիֆլիսի առևտրական բանկա անդամակցացան վճարը հատուցանելու և տոմսակ ստանալու:

Բ. ՇԱՀՎԵՐԴԵԱՆԻ
ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ
ԳՕՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԳԼՐԱՍԵՆԵԱԿՈՒՄ
Բաժանորդագրվում են ձիւռնայի «ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՄՄԻԼ» քաղաքական և գրականական հայ տմնագրին. 12 տետրակների գինը 10 ռուբլի է:
Հասցէն. Тифлисъ, Агентство В. Шавердова.
(շ)

Ներսիսեան դպրոցի վերջերս տարած հաշտարարը լուրին յաւակցութեամբ յայտնում են իւրեանց ընկերոջ **ՍԱՐԳԻՍ ՏԷՐ ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ** մահը, որը վախճանուեցաւ ամսոյս 23-ին թէլէթում: Յանկանալով պատուել նորա յիշատակը, կարգադրուած է այսօր, ամսոյս 29-ին կատարել նորա **ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏԸ** կեդրոնի սուրբ Աստուածածնին եկեղեցում, որի համար խնդրում են նորա պատուելի ուսուցիչներին և ազգականներին ներկայ գտնուել հոգեհանգստին յիշել եկեղեցում:

«ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ» խորհուրդը յայտնում է ընկերութեան անդամներին, որ տեղական վարչութիւնների և մանաւանդ ղեկիների համար խմբագրած հրահանգի նախագիծը տպուած է և դրա օրինակները կարելի է ստանալ պ. Ց. Զիլթախեանի գրասենեակում և պ. Ս. Ծատուրեանի խանութում: Իսկ հրահանգի քննութեան համար կայանալի ընդհանուր ժողովի օրը և տեղը կը յայտարարուի առանձին յայտարարութեամբ:

Հաւլաբարի ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ պարսպի շինութեան գործի դանդաղ ընթացքն և նորա անբարեկարգ վիճակն առիթ առեց կազմելու առանձին **ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ**, որև հաստատեց: Հոգաբարձութիւնը յոյս ունի, որ Թիֆլիսի բարեպաշտ հայ հասարակութիւնը համակրութիւն ցոյց կը տայ այս բարենպատակ և սրբազան գործին ու չի խնայիլ իւր միջոցները այս կարևոր գործը գլուխ բերելու համար:

Հոգաբարձութիւն՝
Արտէմ Իվ. Շամխարեանց,
Միքայէլ Ի. Սալամբէգեանց,
Յակովբ Իվ.-Մելիքեանց,

Դուրս եկան մամուլի տակից Գրիգոր Շահրուզադեանի հետևեալ թարգմանութիւնները.

1) **ՄԱՅՐԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ, ԲՆՈՒԹԵԱՆ ՕՐԻՆԱՅ ՎԷՐԱՑ ՀԻՄՆՈՒԱԾ»** հեղին. Ժ. Բամբօսէի, Ֆրանսիական Ակադեմիայի անդամի. ԾՆՈՂՆԵՐԻ ԵՒ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ. գինն է 40 կոպ.

և 2) **«ՊԱՊԻ ՋԵՌՆՈՑՆԵՐԸ»** ժամանական վէպ անգլիացի կնանքից. գինն է 10 կ. *) գրավաճառներին և տանից տանի գնողներին 20% զիջումն: Վաճառվում են բոլոր առևտրական գրավաճառանոցում: Օտարաքաղաքացիք կարող են ուղղակի թարգմանչին դիմել այս հասցէով. Въ г. Тифлисъ. Григорію Шахъ-Будагянцу. Учителю Арм. Дух. Нерсисьянъ Семинаріи.

*) Յարգելի բաժանորդներ, որոնք 50 կ. են վճարել, կ'ստանան երկուգիրքը միասին.

Մամուլի տակ է և շուտով լոյս կը տեսնի **«ՀԱՅ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ»** առաջին հատորը (Ա. գրքոյկ), որ բովանդակում է իւր մէջ միայն հէքեաթներ, ժողված երևանեան նահանգում և գրած բուն տեղական բարբառով:

Այս Ա. գրքոյկի անմիջապէս լոյս տեսնելու յետոյ, մամուլի տակ կը մնայ նորա Բ. գրքոյկը:

Իսկ երբ կը վերջացնենք մեր ունեցած հէքեաթների տպագրութիւնը, այնուհետև ձեռնամուխ կը լինենք ժողովրդական աւանդութեանց միւս ասպարէզների հրատարակութեան—**ՀԱՆԵԼՈՒԿՆԵՐԻ, ԱՌԱԾՆԵՐԻ, ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐԻ, ԱՆԵԾՔՆԵՐԻ, ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ** և այլն (որոնցից մեծ քանակութեամբ ունենք ժողված) լոյս ածելով նոյնպէս առանձին գրքոյկներով:

Յուսով եմ, որ մեր պատուելի օտարաքաղաքացի համազգայինք չեն զլանալ իրենց կարեաց չափ աջակից լինելու ինձ այս ձեռնարկութեան մէջ:

Բաւականաչափ նիւթ ունենալով, որպէս այս հրատարակութեան աշխատակիցներ՝ այսուհետև տպագրելի բոլոր գրքոյկներից մին օրինակ ձրի կը ստանան, բացի այս՝ նոցա աղդանունները կը տպագրուին գրքոյկի վերջը: Իսկ այն պարոնները, որոնք այս աւանդութիւններից նոյնպէս մեծ քանակութեամբ ժողված ունին և կը ցանկան իւրեանց ժողվածուն վաճառել թող բարեհաճեն յայտնել իւրեանց պայմանները:

Նիւթերը հարկաւոր է դրել (գրածը խնդրում ենք մաքուր լինի և որոշ) բուն տեղական բարբառով, դնելով ժողվածուի վերջը տեղական դժուարիմաց բառերի բացատրութիւնները:

Իմ հասցէն՝ Вагаршапатъ. *Тиграну Навасартянцу.*

Տ. Նաւասարդեանց.

ՉԵՆ ՀԱՍՑՐԱԾ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

23-ին դեկտեմբերի

Ալէքսէյ Վասիլիւին, պրաւոսլաւիկ Պետր Վլադիմիրովիչ Նէկլիւդովին, Գիորգի Թոմանովին.

Ներքոյս լոյս տեսած և վաճառվում է վերջնական գրասենեակում **ԳՐԱԲԱՌԻ ՀՈԼՎՈՒՄԸ** մի ադիւսակի մէջ գործնական և գիտակցական ուսումնասիրութեան համար: Գինն է 15 կոպէկ:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ
Պ. ԲԷԿԽԱՆՈՎ, Պ. ԳՈԿՉԱՅԵՎ ԵՒ ԸՆԿ.

Մադաթովի փողոց, Ալէքսանդրեան այգու հանդէպը, եղբ. Արծուանց տանը:

Գնում է և վաճառում 5%-անոց վիճակախաղութեան տոմսակներ I և II փոխառութեան. իսկ ով կը կամենայ յընթացս 12 ամսուայ վերադարձել տոմսի փողը, առնվում է նախապէս ապահովադրամ 25 տոմսակի համար:

Տարածնելու կտրօնները պատկանում են տոմս գնողին, գնելու օրից սկսած:

Տալիս է դրամ նոյն տոմսերի գրաւականով:

Ապահովացնում է երկու փոխառութեանց 5%-անոց տոմսակները 50 կօպէկով իւրաքանչիւրը:

Ընդունում է դրամ իբրև աւանդ և ընթացիկ հաշուով:

2—3

Թիֆլիսի բոլոր գրավաճառների մօտ ծախվում են «Թիֆլիսի ընկերութեան հայերէն գրքերի հրատարակութեան» հետևեալ գրքերը.

1. ԹԱԻԱՄԱԶ ՄԵՂՈՒ. Թարգ. օր. Ն. Տէր-Մարկոսեանի — 40 կ.
2. ԿԱՐՄԻՐ ԼԱՊՏԵՐ. Թարգ. օր. Ն. Տէր-Մար. (կազմած) — 50 »
3. Ն ո յ ն ը առանց կազմի . . . . . — 30 »
4. ԹՈՎՄԱՍ ԵՂԻՑՕՐ ՏՆԱԿ. Թարգ. օր. Ն. Տէր-Մարկոսեանի (կազմած) . . . . . — 60 »
Ն ո յ ն ը առանց կազմի . . . . . — 45 »
4. ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ. Գամառ—Քաթիպայի (կազմած) — 24 »
Ն ո յ ն ը առանց կազմի . . . . . — 15 »
5. ՄԱՐԵԽ և ՆՈՐԱ ՋՆՋԵԼՈՒ ՀՆԱՐՆԵՐԸ. պ. Տէր Թաբասեանի . . . . . — 10 »
6. ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԵՐ. բժ. Ա. Բաշալեանի . . . . . 1 —
7. ՍՐՔԵՐ և ՆՈՑԱ ԱՋՈՒՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱՑ բժ. Ա. Բաբայեանի . . . . . — 30 »
8. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԻՒՆ. Ջեղ ու խոնաւ բնակարանի մասին. Հ. Ա. Աւազբէկեանի . . . . . — 10 »
9. ՍԲԲՈՅՆ ՀՕՐՆ ՄԵՐՈՑ ՄՈՎ. ԽՈՐԵՆԱՑՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑՈՑ (գրաբար) . . . . . — 80 »
10. ՓՈՒՐԻԿ ՁԵՌՆԱՐԿ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ. Մօրիս Բլոքի. փոխադրութիւն Ս. Պալասանեանցի . . . . . — 50 »
ՌՈԲԻՆԶՕՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ. Թարգ. Գիւտ քահանայ Ագանեանի . . . . . — 60 »
11. ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՔ Գամառ—Քաթիպայի. (վաստակ հեղ կազմով) . . . . . 1 20 »
Ն ո յ ն ը (առանց կազմի) . . . . . — 50 »

ԱՅՍ ՕՐԵՐՍ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ՝

12. ՈՒԽՏԱՒՈՐՔ Գամառ—Քաթիպայի գինն է . . . — 75 »

Աւենադպիր վարչութեան՝ Ա. Քիւմիւշեանց.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА
НА ГАЗЕТУ
„ДОНСКАЯ ПЧЕЛА“
НА 1882 ГОДЪ.

Съ 1-го Января 1882 года „Донская Пчела“ будетъ издаваться по той-же программѣ, какъ издавалась въ предъидущіе шесть лѣтъ, два разза въ недѣлю.

Редакція, по мѣрѣ силъ и возможности выполняя обязанности провинціальной прессы, находитъ, что „Донская Пчела“ уже достаточно знакома публикѣ, почему и считаетъ всякія рекламы положительно излишними.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА ОСТАЕТСЯ ПРЕЖНЯЯ.

Съ достав. въ Ростовѣ н. Д.		*Съ пересылкою иногородн.*	
На годъ	6 руб.	На годъ	7 руб.
„ ½ года	3 „ 50 к.	„ ½ годъ	4 „
„ 3 мѣсяца	2 „	„ 3 мѣсяца . . .	2 „ 50 к.

За перемѣну адреса редакція взимаетъ 25 коп.

Подписка принимается къ конторѣ редакціи „Донской Пчелы“ въ Ростовѣ на-Дону, на Большой Садовой улицѣ, въ домѣ И. А. Теръ-Абраміянъ. Иногородніе благоволятъ адресоваться: въ редакцію „Донской Пчелы“ въ Ростовъ на Дону.

Редакція покорнѣйше проситъ ин. иногородныхъ подписчиковъ присылать свои требованія заблаговременно, написавъ свои полные адресы четко и разборчиво.

Всѣмъ годовымъ подписчикамъ, приславшимъ до 25-го Декабря сего 1881 года подписныя деньги за 1882 г., будетъ разосланъ БЕЗПЛАТНО, въ видѣ премія, „ДОНСКО-АЗОВСКІЙ“ русско-армянскій календарь на 1882-й годъ.

Редакторъ-Издатель *И. А. Теръ-Абраміянъ.*

ДОЗВОЛЕНО ЦЕНЗУРОЮ ТИФЛИСЪ 28-го Декабря 1881 г.

Տպարան Մ. Ոսկեհանցի և ընկ.